

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDUS NANDOR

Felölös szerkesztő MARÓT SANDOR

Ki lesz a cseh köztársaság új elnöke

Néhány nappal ezelőtt a cseh nemzeti szocialista sajtó egy különös politikai tartalmu levelet tett köze. A levelet Kramarz, az ismert cseh politikus intézte 1915-ben Stürgh gróf akkori osztrák miniszterelnökhöz. Kramarzt tudvalevőleg a háboru után üldözöbe vette az akkori osztrák kormány, le is tartóztatta és a kivételes hadbíróság később halálra is ítélte. Kramarz a fogságból írta meg levelét s ebben tanácsokat ad az osztrák kormánynak, hogy miként kell védekeznie az állam bomlasztó törekvések ellen.

A levél érthető kavarodást idézett elő cseh politikai körökben. Kramarz egyike a legnépszerűbb cseh államférfiaknak. Jelenleg nem tagja a kormányalkotó nagy koalíciónak, hanem szemben áll vele pártjával, a nemzeti demokrata-párttal együtt. Ez azonban még nem tette volna indokoltá, hogy ilyen eszközökkel dolgozzanak ellene. Most azonban már nem utkolják, hogy a sajtó és leplezési háborúnak igazi oka az, hogy közeleg a köztársasági elnök választás. Három komoly jelölt van Masaryk örökre s a legnépszerűbb tagadhatlanul Kramarz, aki számíthat a nemzeti demokrata, a klerikális és az agrárius Prasek-csoport támogatására. (Tudvalevő, hogy Praseket, a szenátus elnökét a télen a szocialisták szintén leleplezték, hogy detektív-szolgálatot ajánlott fel az osztrák kormánynak.) A másik jelölt Svehla, a jelenlegi miniszterelnök, akit az agráriusok jobbszánya, a szocialdemokraták egyrésze és a nacionalisták kívánnak az elnöki székre. A harmadik jelölt Benes külügyminiszter, akinek ugyan — nincs pártja, de hívei közé számítja a nemzeti szocialistákat és számít a nemzeti kisebbségek szavazataira, mert nacionalista szempontból nem exponálta magát. Az ő lapja intézi a támadásokat Kramarz ellen, akit ellenfelei azzal akarnak befeketíteni, hogy a császári uralom idején híve volt a Habsburg-dinasztiának, s hogy ezt bebizonyíthassák, az egykori monarchia titkos leveletáraitól származó írásokat kotornak elő. Ezzel szemben Kramarz sajtója arra mutat rá, hogy míg Kramarz börtönben ült és az esetleges kivégzés sulya nehezedett rá, amíg kegyelmet nem kapott, addig Benes és Svehla igen passzív nézői voltak a cseh felszabadulási küzdelmeknek. Érdekes, hogy Prasek, aki Kramarz hívei közé tartozik, valamikor zenészmester volt s később mint képviselő bejutott a Reichsrathba. Ha a télen nyilvánosságra nem hozták az ellene szóló kompromittáló levelet, ma talán ő is egyik pályázó volna a köztársasági elnöki székre.

A nemzeti kisebbségek állásfoglalása döntő jelentőségű a vetélkedő pártok között az elnökválasztásnál, különösen a németeké, akiknek a szenátusban és a képviselőházban igen sok reprezentánsuk ül, de sulyuk van a magyar parlamenti tagoknak is, mert a két házban körülbelül tizenöt magyar képviselő és szenátor van. Kramarz nem számíthat ezeknek a szavazatára, mert Kramarz a szélső sovíniszta irány híve és sok keserűséget szerzett a kisebbségeknek. Masaryk liberális, okos

és felvilágosodott politikája után Kramarzt nem látnák szívesen. Svehla igen szürke agrárius. Vásvont Benes ellen a németek foglalnak állást, mert Benest erősen franciabarát külpolitikája miatt eddig is hevesen támadták s tiltakoztak az ellen, hogy a négy millió német lakosú Csehsorszá-

got egy német-ellenes külpolitika jármába fogják.

Nem lehetetlen, hogy az elnökválasztásig a sok versenytárs között egy negyedik csendes és szintelen politikus fog előrukkolni és nyeri el a cseh államfő díszes méltóságát.

A kamara megkezdte üléseit

Bukarestből jelentik: A kamara kedden ismét megkezdte üléseit. Az első napokban a parlament érdemleges munkát nem fog végezni. A nemzeti és a parasztpárt akarnak interpellációt előterjeszteni a németbogsáni választási visszaélések miatt. Heves támadást készítenek elő a kormány ellen.

A Viitorul szerint a kormány előterjeszti az időközi választások eredményét, majd Duca külügyminiszter expozét mond a királyi pár külföldi tartózkodásáról, majd Tatarescu belügyi államtitkár beszámol azokról az intézkedésekről, a miket a kormány a belső rend biztosítása

kedvéért szükségessé tart életbeléptetni.

A kamara elé a következő törvényjavaslatokat terjeszti be a kormány: Az elemi oktatás reformja, egyes állami üzemek kommercializálása, a víztörvény, a közszéki törvény és két törvény a hadsereg újjászervezéséről. Ugyanakkor összeül a közgazdasági reform előkészítésére kiküldött parlamenti bizottság.

A Viitorul ezután hosszú fejtegetést közöl arról, hogy a kormány folytatja konsolidációs munkáját és ebben nem hagyja magát senkitől megzavartatni.

Herriot tárgyal a szocialista vezérekkel

Caillaux miniszterségét kolportálják

A francia kamarai többség programja most kezd kibontakozni részleteiben. A baloldali blokk máris hangot ad komoly törekvéseinek, amelyek elsősorban Franciaország belviszonyait óhajtják reorganizálni.

A frank hullámszávaival megkezdődött drágaságot különösen felnövezt az olympiasz óriási idegenzőnlése. Poincaré legutóbbi adótörvényei szintén a fogyasztókönzséget sújtják. Az élet elviselhetőbbé tétele, ez az első teendője az új francia hatalmi csoportnak, mely a mérsékelt szocializmus jegyében indul. Eppen a szocialista többség mérsékelt elhelyezkedése miatt érkezik váratlan meglepetésként az a párisi távirat, mely a szocialista párt hivatalos lapjának, a Populaire-nek megszűnését jelenti be. A Populaire két évvel ezelőtt indult, amikor a francia munkásszervezetek többsége a III-ik internacionale mellett foglalt állást. A kongresszus határozatából kifolyólag L'Humanité, mely a francia munkásság központi osztályharcos organuma volt, a kommuniszták kezébe ment át s szerkesztését Barbusse vette át. A L'Humanité szerkesztőségében foglalt helyet mint ünnepi cikkíró, Anatol France is. A Populaire, — a mint a párisi távirat jelenti, — az olvasókönzség érdeklődésének hiányával okolta meg utolsó számában bejelentett megszüntetését. Ez a bejelentés annál is érdekesebb, mert tudvalevőleg a kommuniszták csupán 25 képviselői mandátumot kaptak, összesen 900.000 szavazatot, amely a francia munkásságnak kisebbségi töredékét képviseli.

Páris, május 20. A szocialista párt hivatalos lapja, a Populaire, bejelentette, hogy a lap az olvasókönzség csekély érdeklődése miatt megszűnik. Valószínűleg megszűnik a szélső jobboldali nemzeti blokkhoz tartozó Tardieu lapja, az „Echo National” is.

Páris, május 20. A Lyonból Párisba érkező Herriot ma megkezdte az új kamara többségi pártjaival a tárgyalásokat. Elsősorban Painlevével, azután Blummal, Boncourral és a szocialista vezérekkel tárgyal.

A baloldali blokk jobbszánya a külügyminiszterséget Briandnak szánta, a szocialisták azonban ezt ellenzik.

Caillaux neve mind sürűbben szerepel és valószínű, hogy rövidesen amnesztiát kap. Lehetséges, hogy a hazaárulásért elítélt németbarát Caillaux három hónapban belül tagja lesz a kormánynak. A szocialisták már közlik, hogy Poincaré pénzügyi reformja helyébe beiktatják a vagyondezmát. Ezt viszont a radikálisok ellenzik.

New York, május 20. Chicagóban mozgalom indult meg Dawes tábornoknak köztársasági alelnökké való jelöléseért.

A párisi lapok statisztikát közölnek az új képviselők foglalkozásáról s megállapítják, hogy az 1919-ben összeült parlamenttel szemben foglalkozási ágak szerint az új parlament csak lényegtelen eltérést tüntet fel.

571 képviselő közül ma 143, régebben 141 volt az ügyvéd. Jogtanácsos ma 8, régebben 10, közjegyző 4—4, városi tisztviselő 6—8, államtanácsos 4—4, földbirtokos 53—52, kereskedő 33—27, iparúzó 46—8, bankár 2—1, mérnök 13—13, háztulajdonos 44—52, építész 2—1, hadseregbeli és tengerészti 11—28, katolikus pap 4—4, protestáns pap 3—3, orvos 31—41, fogász 2, (régén egyszem volt), gyógyszerész 6—6, publicista és író 37—44, köztisztviselő és nyugdíjas 18—19, főiskolai tanár 33—32, középiskolai tanár és tanító 8—8, hivatalnok 28—16, munkás 30—15. Volt ezenkívül a régi kamarában: 5 diplomata, 4 kabinet-

irodai főnök és egy ügyvivő. E három utóbbi foglalkozás az új kamarában egyáltalában nem szerepel.

Megvonják a kisebbségi iskoláktól a nyilvánossági jogot

Minden kormányban van egy-egy miniszter, akiknek működése az erdélyi kisebbségekre örökké szomorúan emlékeztetessé marad. Az Averescu-kormányban Antonescu igazságügyi miniszter idézte elő a legnagyobb elkeseredést a kisebbségi nemzetek körében. A Brătianu-kormányban az ő lesújtó szerepét Anghelescu közoktatásügyi miniszter tölti be. Anghelescu miniszter eddigi tevékenysége a kisebbségi oktatás terén sorvadás nyomait mutatja.

A „Neamul Romanesc” c. lap most olyan értesítést közöl, amely — ha igaz — minden eddigi kisebbség-ellenes intézkedést felülmul. Arról van szó, hogy elkészült volna a felekezeti- és magániskolákról szóló törvényjavaslat és ez megvonja az összes felekezeti iskoláktól a nyilvánossági jogot, ha nem kéri az államosiást.

Aki Anghelescu miniszter eddigi közoktatásügyi politikáját ismeri, az ezt a híhetetlennek tetsző hirt is kénytelen elhinni. Ha ezt az intézkedést a törvénybe felveszik, úgy ez a felekezeti kisebbségi oktatás halálát jelenti. Láttuk legutóbb Aradon, mit jelent az, ha egy magánjellegű felekezeti iskola növendékei az állami iskolában kénytelenek vizsgázni.

Ez a törvényjavaslat ebben a formában a nemzetközi szerződések teljes mellőzését és kiájtását jelentené, mert az összes szerződések biztosítják a nyelvi, faji és felekezeti kisebbségeknek a — nyilvános iskolázás jogát.

Hogy a kisebbségek minden törvényes eszközzel harcolni fognak ez ellen, az kézenfekvő. De a természetes az volna, ha az összes ellenzéki demokratikus román pártok is sorompóba lépnének a kisebbségi iskolák megfojtása és eltírása ellen.

Csak hatósági engedéllyel lehet parcellázni

A városi tanács tegnapi ülésén Kőszeghy József főmérnök a parcellázások ügyét tette szóvá. Az utóbbi időben ugyanis a város külterületein nagyon sok helyen parcelláznak és tagosítanak minden hatósági engedély nélkül, aminek az a következménye, hogy olyan területen is építenek házakat, ahol a város utakat tervez, vagy a későbbi városrendezéssel szükség van egyes területekre. Kőszeghy főmérnök előre is nagy aggodalommal látja, hogy ha a földet házhelyek céljaira szétosztják, városrendészeti szempontból mekkora nehézségeket fog okozni. Meg kell ugyanis tartani a vezetőelvet, amelyet a városrendészeten kinttettek.

A tanács a főmérnök javaslatára elhatározta, hogy a telekkönyvi hatóságot megkéri, hogy addig ne vezessék át a parcellázást, amíg erre engedély nincs a városi hatóságoktól. Ezenkívül hirdetményben felhívják az érdekelt polgárok figyelmét, hogy addig ne vegyenek telekparcellát, amíg a parcellázási hatósági engedélyt nem látták.

Nagyon helyes az, ha a főmérnök ur ennyire szem előtt tartja a városrendészet érdekeit, de mégis tekintettel kellene, hogy legyen a mai szomorúan speciális körülményekre is és ha csak lehet, engedélyezzék a házépítést akkor, amikor a városban igen nyomástartó a lakáshiány.

Árpa

és

köleskása

jutányos árban kapható a Nagyvárad Aruraktár R.-t.-nél

Pénteken tartják meg az egyesülési ünnepet

Május 23-án ismét nagy díszszel ülik meg Váradon is az egyesülési ünnepet. A programot dr. Popovici prefektus már összeállította és az ünnepségre a következő meghívót küldte ki:

Avem onoare a Va ruga sa binevoiti a lua parte la ceremonialul zilei de 23 Maiu a .c. care va avea urmatorul program:

1. La orele 8 Te-Deu mla Bisericile rom. cat., calvina, luterana, izr. ort. izr. izr. neologa.

2. La orele 9.30 Te-Deum la catedrala ortodoxa romana si unita.

3. Dupa Te-Deum revista militara si defilarea Trupelor.

4. La orele 11.30 receptii oficiale in sala mare a Primari.

5. La orele 21 retragere cu torte.

Dr. Popovici Nicolae.
Prefect:

E meghívó szerint reggel 8 órakor az összes templomokban istentisztelet lesz. Fél 10 órakor a román székesegyházban lesz a hivatalos mise, amelyet katonai felvonulás követ. Fél 12 órakor ünnepélyes fogadtatás a városházán. Este 9 órakor fáklyásmenet.

Az ünnepségekkel kapcsolatosan az államrendőrség közigazgatási ügyosztálya a következő rendelkezéseket adta ki:

— Pénteken, május hó 23-án, az egyesülés évfordulóján teljes vasárnapi munkaszünet tartandó. A köz- és magánépületeket fel kell lobogózni. Az üzletek zárva lesznek, azonban a redőnyöket fel kell húzni és a kirakatokat szintén lobogókkal kell díszíteni.

Az ünnepség, illetőleg a katonai felvonulás tartama alatt délelőtt 9 órától 11-ig a villamos közlekedés a Fő utcán, a Mária királyné (v. Bémer) téren, a Nagypiacon és az Alexandri (v. Teleki) utcán szünetel. Este fél 9 órától 11-ig az összes üzleteket, köz- és magánépületeket ki kell világítani. Fölhívja továbbá a rendőrség a főbb utcákon lakó polgárokat, hogy az utca felőli erkélyeket szőnyegekkel díszítsék ki.

Akik ezeknek a rendelkezéseknek nem tesznek, azokkal szemben a törvény teljes szigorával járnak el.

Álmaim netovábbja

Az első fizetésem havi ötven korona volt, ugyanakkor a főpénztártól igazgatóm pont 1050 koronát szedett fel minden elsején. Ezt onnan tudom ily körülményesen, hogy egyszer nekem adták ki a kékhasu bankót s a rózsínú ötvenest, mely úgy nézett ki, mint egy kis sivitó szópósmalac koca édesmamája mellett. Az ezerötven koronát be kellett vinnem az igazgatói szobába, mely angol bőrfotójeivel hideg és flegmatikus előkelőséget lélekezett.

Itt, ebben a hűvösen arisztokratikusra temperált szobában ragadtott el a vágy és hagyott el álmaim netovábbja, hogy egyszer nekem is ezerötven korona fizetésem legyen, vagy akárha kereken ezer. Bár igazgatómnak e kábitó fizetésen kívül egyéb földijavai is voltak; így például oly elegáns fogattal rendelkezett, melyet kekes-fekete orosz trapperek repítettek tova a kisváros főutain, vagy a szállóhegy dűlőiben, mert mondanom is felesleges, hogy városi, kertes magánházán kívül egy csinos kis husz holdas szállót is javára irt át egy vagyontmentő dzsentriunokáról a telekkönyv.

Summa-summárum engem az ingatlankok sohasem érdekeltek különösképpen, mert a helyhez kötöttséget szimbolizálják, képzeletemet egyedül a kékhasu bankó ragadta meg, mely ifjúságom idején még sokáig lebegett előttem elérhetetlen magasságokban. Aztán telt az idő, igazgatóm már a temető hús árnyékaiban pihen a könyörtelen élet által ráért fáradalmakat és én nem lankadó hévvel üldözöm az ezrest

azóta és szakadatlanul. Tegnap összeakadtunk. Valójában, így kell lennie, — nem én hágtam magasabbra, ő szállt le hozzám. Kék árkusát markomba fogva dörzsöltem és megropogtattam, elnéztem tündöklő szinét s finoman belébiláltam, mint a hullámzó asszonyhaj sátorába szokás. Ez az ezres... Sok ezres volt már azóta az enyém, hónapi elsőikön néhány darabot kapok belőle, de ez az ezres egészen az enyém volt. Enyém volt mint a levegő, amit beszívok, mint a nap, ami rám süt, mint a víz, ami a bőrömré pereg. Nem kértek érte semmit, a munka izzadságát, a kártya izgalmát, az ajándék alázatát. Semmit.

És elnéztem és forgattam és tetszelegtem benne, mint az asszonyban, és örültem és fájt nekem, mint az asszony, aki hosszú idő után lett a mienk. Akkor, amikor a tulajdon izgalmát már porrá örölte a várakozás kísértete. Akkor, amikor egy forró és nehéz tarisznya után a magas kilátón már csak a farsadalom pihenését örüli az ember. Ugy jött, mint a nő, időmultán és én nem tudtam vele mihez kezdeni. Nem lett hitves, akinek minden porcikája érték. Fáradt, gyűrődött, tépett, ezer kézen megfordult hetéraként érkezett és olcsó örömeiket kínált. Ah már nem volt Mont-Blanc, első hófehér kedves, Itália ragyogása, derűs kékszem. Vasuti bilétán csupán pár kilométerre mérk érte az utat, a szabó cseléd vászonba se igen öltöztet érette. Utólért álmaim netovábbja; ezres és nő, papírrongy, rongy, rongy.

Nem szabad helybeállni, várni, fel-fel és előre csak. Érette kell menni addig, vagy a szakadékig.

Bárdos László.

* **Pompadour**, Apukám, Gyere be rózsám, Három grácia, Meghalok utánad, Hattullovag stb. új operettek kaphatók a Hegedűs Hirlapiroda zeneműosztályában.

Parfümök az összes létező illatokban, elkápráztatva kimérve kaphatók **Farkas István Apolló drogériájában**

DORIAN-FILMSZÍNHÁZ

21	22	23
Szerda	Csütört.	Péntek

Victor Marguerite
erotikus regénye filmen

La Garçonne

2 rész 12 felvonás
egy előadásban

A főszerepben: **France Dehlia**

Csak felnőtteknek!
Mérsékelt felemelt helyárak.

Az előadások pontosan 6 és 9 órakor kezdődnek

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hubay

Irta: V. Pollermann Aranka

Az emlékek és epizódok tömege rajzolóújk felemlekeztemben, — amikor ma már ősz tanárom nevét leírom. Amikor szemem néha megakad diplomámon lévő névalírásán, — szinte magam előtt látom gracióz, nemes, előkelő egyéniségét, amelyről csak bámulni és csodálni lehet.

Az első felvételi vizsgán szinte magamon kívül jártattam — először a Mester előtt. Ember nem képes leírni azt az örömet és büszkeséget, amit akkor éreztem, amikor az Akadémia előcsarnokának fekete tábláján a „Hubay tanár urhoz beosztott növendékek” csoportjában olvastam a nevemet. Furcsa és internacionális társaság volt ott együtt. Amerikai, angol, francia, olasz, skót, spanyol, román, német, (a magyart nem is említve) valóságos bábeli nyelvzavar volt hallható órák előtt, — de aztán bejött a Mester — minden szem rajta függött; mindenki szívrepesve várta, remélte és aggódott, hogy a Mester őt szólítja meg (mindenkit anyanyelvén) és játszani kell ő előtte, aki maga a tökéletesség és természetesen tanítványaitól is rendkívül sok tudást követelt.

Az Ő csoportjába csak úgy juthatott be a növendék, hogy ha az abszolút művészhetségről és a legalaposabb hegedűjátékról tett tanúbizonyságot. A Mestertől kellett mindazt ellesnünk, ami a művészi és stílusos játék eljárásiához szükséges s a mi egyúttal az Ő mesteri játékát jellemzi. A legideálisabb elragadó tónus, meleg, roppant kifejező kantiána s mindezek mellett mégis egyszerű, széles játékmódor, mely egyszerű stradiváriusán úgy szól, mint az orgona, helyenként viszont könnyekig meghat.

Az általa nevelt régebbi nagy művészgeneráción (Vecsey, Szigeti, Geyer Stéfi) kívül, voltak az utóbbi generáció között apró kedvencek növendékei is abban az időben. Kerékyártó Duci (ma már 25 éves és Gyula lett a kollegám), a kis Rubinstein Erna és Pártos Pista — igen gyakran ülték a Mester térdén és úgy kaptak oktatást a hegedűművészet nehéz stíliumból. Ma már ezen volt növendékek mindegyike ismert nagy művészek lettek s a világ összes tájakain hirdetik és csak öregbítik Mesterük hallhatatlan nevét.

Igen gyakran hivatkozott világhírű nagy tanítómestereire, Joachimra és Vieuxtempsra. Emlékszem egy alkalommal, amikor az egyik növendék Vieuxtemps d-moll concertját lehetetlen felgősbán játszotta, akkor mondotta el nekünk a Mester a következő, valóban megtörtént esetet. „Egy világhírű német hegedűművész Vieuxtemps jelenlétében eljátszotta egy koncerten annak d-moll hangversenyművét, — nagyon szépen — de nagyon szeszélyes tempóváltékkal és szabadon. Hangverseny után az előadóművész büszkén és önmagától eltelve Vieuxtempshez lép és megkérdi tőle, hogy tetszett-e az előadása.” „A darab interpretálásához feltétlenül gratulálnom kell Önnek, — de nem lenne szíves nekem megmondani, ki volt ennek a koncertnek a szerzője, — mert ezt a darabot én még sohasem hallottam” mondá Vieuxtemps és ezzel otthagya az elképedt hegedűművészt.

Mesterem hegedűórái oly végtelen élvezetek voltak, hogy állandóan idegen szellemi előkelőségek is hallgatták velünk együtt az Ő magas stílusú világtapasztalatokban gazdag oktatását. Ugy, hogy minden órája felejthetetlen élményként vésődött lelkembe. Amikor végre elérkezett az a jelentős nap, amidőn sok fáradságos tanulmány után célokat elértem és művészzé avattak, a Zeneakadémia termében nagyszámú közönség részvételével egybegyűltek a tanárok s Mesterem jelenlétében az igazgató ur átnyújtotta az oklevelet. A közönség éljenzett, Mesterem pedig meghatóttan lépett hozzám s bucsuzásul ezen szavakat mondotta:

— „Sok szerencsét és sok erőt kívánok, mert csak most kezdődik az igazi nagy küzdelem.”

Legutóbbi mult évben budapesti hangversenymen alkalmával találkoztam Mesteremmel. Végzetlenül örült, hogy viszontlátott. Ezekkel a szavakkal bucsuzott tőlem: „Hegedűjét soha el ne hagyja, mindig csak a zenéért és a zenének éljen.”

Valóságos ünnepnap lesz számomra, hogy ha ősz Mesteremet viszontláthatom és varázslatos kezét között hegedűjét ismét megszólaltatva — hallgathatom. Nagyvárad egész intelligens közönsége csak megtisztelve érezheti magát, hogy ha egy ily világhírű, nagy Művészt itthon, saját hangversenydobogóján játszani hallhat. Mindegy, hogy milyen darabot játszik a Mester, az Ő előadásában minden jeg-

kisebb piece is örök emlékeztető élmény marad meghallgatójának.

Remélem, hogy a 22-éki, csütörtök esti hangversenyen mindenkit ott fogok látni, akit Váradon mint a klasszikus zene barátját ismertem meg.

KÖZGAZDASÁG

Biharmegye 200.000 lejt ad a kolozsvári állatkiállításra

Az erdélyi vármegyeek prefektusai, állattenyésztési kerületi igazgatói és inspektorai, valamint főállatorvosai Kolozsvárt értekezletet tartottak a vármegyei házi nagytermében. Nagyváradot és Biharmegyet Hasas Sándor főállatorvos képviselte. Az értekezleten Muresan prefektus elnököl s elhatározták, hogy szeptember közepén Kolozsvárt nagy állatkiállítást rendeznek, amelyen az állatokon kívül állati termékeket, gyapjút, textil, tejtermékeket, sajtokat is kiállítanak.

A nagybizottságot megalakították s a bejelentési határidőt legközelebb nyilvánosságra hozzák. A vármegyei hozzájárulnak a költségekhez, amelyek 3 millióban irányoztattak elő, Biharmegye ehhez 200.000 lejt ad, tehát a legtöbbet. Mikor Hasas Sándor főállatorvos bejelentette, hogy ez összeget a miniszter által jóváhagyott költségvetésből adja Biharmegye, a gyűlés ezt éljenzéssel vette tudomásul.

Az intézőbizottság a következőkből alakult meg: elnök Muresan prefektus, tagjai: Utelea polgármester, Tofan Pavel főállatorvos, az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkára, Török Bálint és Christea Tiberiu, kerületi igazgató, pótaggok: a Fauna igazgatója és a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke.

Az állatkiállításra menők 75 százalékos kedvezményt kapnak a CFR vonalain, az odaszállított állatok pedig 50 százalékot. Az etetés és szállítás költségeit a rendezőség viseli.

— A Romániai Gyárpárosok Szövetségének közgyűlése. Románia ipari életének képviselői a Gyárpárosok Országos Szövetségének tagjai május 17-én kezdték meg az évi közgyűlésükre kitűzött nagy jelentőségű kérdések tárgyalását Bukarestben. A felszólalások egytől-egyig szigorúan bírálták a kormány iparpolitikáját és hangsúlyozták, hogy az ipar fejlesztését csak úgy lehet elérni, ha a kormány leoldja a kereskedelem béklyóit, ha szabadabb teszi a kivitelt és beengedi az országra az idegen tőkét. A közgyűlés a Kereskedelmi és Iparkamara székházában folyt le. Az ülést Badescu a szövetség alelnöke vezette.

A kormány tagjai közül a közgyűlésen jelen voltak Chirculescu munkügyi miniszter, Popovic Cézár államtitkár és az iparügyi minisztérium szakközvelei. Az elnök megnyitó beszéde után Angelescu ipariügyi államtitkár a kormány nevében üdvözölte a közgyűlést. Kijelentette, hogy a Creditul Industrial már 700 millió lejt bocsátott a gyáripari vállalatok rendelkezésére. A nacionalizálás csak az ország ipari fejlődését szolgálja. A kormány nem zárkozik el az idegen tőkének beengedésétől, ha nem szolgál az ország kárára. Foglalkozott a vámamelés kérdésével s hangsúlyozta, hogy a gyárpárosok ne tápláljanak illúziókat, mert ez egyedül nem fogja megmenteni a termelést. Ezután megkezdődött az érdemleges tárgyalás. Mircea mérnök, a szövetség igazgatója a vámamelés ügyében folytatott tárgyalásokat ismertette. A kormány az a feltevése, hogy a vámamelés az életet drágítaná meg, nem helytálló. Ha sokáig halogatták, a külföldi ipari termékek előzönlök az országot. A vasúti szállítási díjtételek magas voltát és a különböző szállítási mizériákat dr. Böszörményi, a Kolozsvári Gyárpárosok és Munkaadók

Szövetségének titkára tette szóvá. A díjtételek emelése — mondotta — a fatermelést és faexportot lehetetlenné tette. A külföldi szakk munkások ügyével Mateescu, a közvélemény táxi kérdésével Lendvay Jenő temesvári iparkamarai titkár foglalkozott. Az elnöki előterjesztések során a közgyűlés tudomásul vette a kommercializációs törvényt s egyhangú határozattal követelte az iparcikkek szabad kivitelt. Második határozati javaslatában kijelentette, hogy bár a romániai gyárpár saját eszközeivel hathatósan közreműködni kíván az ország felvirágzásán, azonban szükségesnek tartja, hogy a külföldi tőkét örömmel fogadjuk és elhelyezkedését elősegítsük. Ami az Ugir tagjait képező részvénytársaságok nacionalizálását illeti, követelik, hogy a kormány ne járjon el erőszakosan és vegye figyelembe a szerzett jogokat.

— A textil-árak váma. Bukarestből jelentik: A legfőbb vámbizottság tegnap esti ülésén megállapította a textilipari cikkek első csoportjának új vámtarifáját. Az Aragus értesülése szerint az árucikkek értékének mintegy huszonöt százalékos emelését határozták el.

— Tilos a tűzfát fedett vagonokban szállítani. A CFR, vezérigazgatója egy rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében fedett vagonokat lehetőleg gabonanevelők fuvarozására kell felhasználni. Fedett kocsik általában csak olyan árukat szállíthatnak, amelyek nem szállíthatók nyitott kocsikban. Tűzfát, annál is inkább, minthogy ezek szállítása most nem sürgős, tilos fedett kocsikban szállítani.

— Visszaállítják az erdélyi-bánsági munkásbiztosító pénztárak önkormányzatát — részben. Hétfőn, 19-én délelőtt 10 órakor munkásbiztosító értekezletet tartottak a munkügyi minisztériumban. Részt vettek azon Chirculescu miniszter, a munkásbiztosítási ügyi vezérigazgatók és igazgatók, továbbá az Ugir kiküldöttei. Felolvasták az új munkásbiztosító törvényjavaslatot, amelyet a parlament legközelebbi ülésén egyenlően beterveznek. A törvénytervezet részben visszaállítja az erdélyi és bánsági kerületi munkásbiztosító pénztárak önkormányzatát.

?

Hallotta-e már, hogy Bură Károly és Sándor a mai naptól fogva régi helyükön, a PALACE KÁVÉHÁZBAN játszanak?

Olcsó könyvvásár

A Hegedűs Hirlaplóda — minthogy csupán a kölcsönkönyvtárt tartja fenn, ellenben a könyvkereskedést megszünteti — a raktáron levő könyveket olcsón kiadja.

Az első transport máttól kezdve három napon át kerül eladásra.

Minden könyv ára
9 lei

A könyvek természetesen teljesen újak.

Eltűnt egy bécsi bankár

Bécsből jelentik: Elmult hónapban Meller Zsigmond bankár, egy előkelő bécsi bankcég főnöke eltűnt Deutschmeisterplatz 1. sz. lakásáról. Távozása után az a hír terjedt el, hogy Svájcba ment és Zürichben öngyilkos lett. A föltelevezett öngyilkosságot közelálló külföldi okokkal magyarázták. Ezek egyike szerint Meller, aki házasság és családapa volt, egy bécsi hölggyel házasságra lépett — és bigamia végett vád alatt állt volna. A bonyodalmakból származó lelki felindulás szolgált volna tette magyarázataként. Más verzió szerint, Meller állítólag már korábban kilépett a cég kötelékéből és önállóan spekulált. Legutóbb a francia frank értékhullámszáma miatt vagyonának nagyrészt elvesztette.

Különössé csak az tette az esetet, hogy Zürichből napokon keresztül semmi hír sem érkezett az állítólagos öngyilkosság felől. Ez okból az eltűntnek egyik üzlettársa, Ernst Sattler a tények megállapítása végett Zürichbe utazott, honnan tudósítást küldött, mely szerint Meller öngyilkossága nem nyert megállapítást és valószínűtlen is; ellenben közelfekvő a lehetőség, hogy szökés esete forog fenn.

Tegnap nap folyamán Sattler híradását megerősítette egy távirat, mely arról adott számot, hogy a zürichi előjáróság közözlőlevelét bocsátott ki az eltűnt bankár ellen, melyben 600.000 svájci frank idegenítésével vádolja. A sürgöny nem tartalmaz közelebbi részleteket aziránt, hogy ki a károsult és hogyan történt a sikkasztás. Az a föltevés, hogy Meller a sikkasztott pénzzel Franciaországba szökött és Párisban tartózkodik, a nyomozás

szálai másrészt Amerikába vezetnek. Eddig még nem sikerült megállapítani a sikkasztó bankár tartózkodási helyét. Mellernek egyébként Budapesten is nagy pénzügyi összeköttetései és érdekeltségei voltak.

Miért támadta meg a „Neue Freie Presse” a nagyvárad kereskedelem hírnevét

A „Neue Freie Presse” támadó cikke Nagyvárad kereskedői ellen, helyes megvilágításba helyezve, — nem egyébb, mint kritika a jelenlegi romániai inkasszó és behajtási eljárásra vonatkozólag. A támadó cikk csak véletlenül emelte ki épp Várad kereskedelmét, mert hisz a wieni hitelezők nem egyedül a várad piacon vannak érdekelve s nem egyedül itt ütközték ki azok a fonákságok, melyek végül is a wieni cikkírókat elkeserítették.

Tagadhatatlan tény, hogy ma már a külföld ismeri az itteni igazságszolgáltatási viszonyokat s nagyon jól van tájékozottatva afelől, hogy egy behajtási eljárás nemcsak súlyos anomáliákkal van egybekötve, hanem azon felül érzékeny károsodásával jár a hitelezőnek. Hogy a külföld bizalmát megnyerjük, egyszer már gyökeresen hozzá kell fogni az emelkedettebb szempontok szerint működő igazságszolgáltatási rendszer kiépítéséhez, s itt e ponton boszulja meg magát a legvilágosabban az a rendszer, mely a régi kipróbált, nagy gyakorlatu bírának és munkaképes, gyors elintézészt produkáló kezelő tisztikarnak a tömeges elbocsátásában merítette ki célját, lerombolván ezen eljárásával egy pá-

ratlanul gyorsan és az érdekellettben álló felek melegegedésére működő igazságszervezet alappilléreit. Hány vidéki bírósághozadtunk be kereseteket, melyekre sokszor 6—8 hónap múlva kaptuk meg az első idézést s ezt is csak költségbe kerülő utánjárás s sürgetés eredményeként! Hát amikor a külföldi hitelező azt látja, hogy Wienben a 17-ik napra már ítéletet tud kapni és a 31-ik napon már végrehajtást kérhet, akkor méltán elkeseredik, ha egyik-másik falusi járásbírósnál félévig stagnál a keresetlevél. Sem előadó-bírói létszám, sem kezelő-tisztviselői létszám tekintetében nem haladunk a szükségletekkel, pedig hát a szükségletek mégis csak mérvadók kell, hogy legyenek. Váradon is három polgári bíró működik ma a járásbírósnál, mikor már 10 évvel ennekelőtte 9 polgári bíró volt rendszersítve, az pedig szemmel látható, hogy a peres ügyek — az erkölcsök folyton-folyvást tartó tldurválása folytán, — emelkedtek.

Az illetékes körök ma nem veszik észre, hogy míg az állami szolgálat egyes ágazataiban pld. a rendőrségnél, minden apró-cseprő ügy elintézésére tudnak alkalmazottat beállítani, addig az állami szolgálat legeminebb ágazatánál, az igazságszolgáltatásnál tarthatatlan állapotok uralkodnak.

A külföld nagyon is tájékozottatva van afelől, hogy bíránk agyon vannak terhelve dologgal, nem tudnak előbbre jutni a folyton szaporodó aktahalmazattól, nem képesek a tárgyalásokat kellően vezetni, mert még jegyzőkönyvvezetőt sem kapnak úgy, hogy míg régenté a bírói hivatás ellátása az állam tekintélyét emelte s a bíró elé kerülő ügyfél, tanu vagy szakértő, az

Károly trónörökös elutazott

Károly trónörökös hétfőn délben, mint megírtuk, a Püspök-fürdőben ebédelte. A királyi herceg nagy érdeklődéssel tekintette meg a szép fürdőt. Délután a trónörökös a város több intézményét és középületét látogatta meg. Este a Lidóban vacsorázott, majd visszavonult lakására. A trónörökös tegnap d. e. 10 órakor

utazott el Pál görög herceggel együtt automobiljában. Elutazásakor a Park-szálloda előtt nagy tömeg verődött össze, amely szívélyesen ünnepelte a trónörökösöt.

Károly trónörökös sporttéri látogatásáról Pártos fényképész több kitűnő felvételt készített. Ezek egyikét itt bemutattuk, amint a trónörökös a nagyvárad

notabilitások kíséretében végig nézi a Nac-Törekvés mérkőzést.

A képen az egyenruhában levő trónörökös, a civilruhába öltözött Pál görög herceg és dr. Zigre Miklós sportszövetségi elnök között ül. (Balról jobbra a harmadik helyen.)

állam erejét érezhette ki a bíró jelenlétéből, addig ma a bíró kifáradva a tárgyalás száz izgalma közepette, még jegyzőkönyveket is kénytelen firkálni, — s pedig nem anyanyelvén, hanem az állam nyelvén, — úgy, hogy valóban kín látni a bírót miként küzdök a vergődik! Mikép legyen bizalma annak a külföldi utazónak, aki tanúként jelenik meg a per során s azt látja, hogy a bíró legnagyobb igyekezte egy pusztá jegyzőkönyv főlvetelében merül ki s nincs ideje a törvényt alkalmazni!

Súlyos kinövés az is, hogy ma a megperelt alperesek nagyrésze — merőben időnyerés céljából — akkor is megjelenik védekezés céljából a bíróság előtt, amikor tartozása nyilvánvaló. S tetézik egyes adósok eljárásukat még azzal is, hogy a per folyama alatt az amúgy is nagy áldozatot hozó felperestől azt kívánják, hogy engedje el az időközben jócskán felszaporodott költségeket, sőt még a kamatokat is. Mindezzel napi eset, hogy a külföldi felperes — csak hogy szabaduljon már egyszer, — inkább enged a követeléséből, sem minthogy áldozata legyen a bármely pillanatban kiadható újabb és újabb moratórium-rendelethez. A folytonos moratórium-rendeletek és az az eljárás, hogy pl. magyar és osztrák bankbetevők betéti követeléseit még ma is zárva vannak (közben a bankok dusan aratnak az így zárolt pénzek jó kihelyezésével), nagy mértékben növelték a külföldiek elkeseredettségét.

Ahol a végrehajtó hatalom bármely pillanatban megállíthatja a független bíróság ítélethozatalát moratóriumos rendeletekkel, ahol nincs elegendő munkaerő, hogy a benyújtott keresetek még aznap beiktatást nyerjenek s ahol egy fél évig is eltart, míg az első idézés kimegy, —

írhatnak a külföldiek s persze oly értelemben tekerik ki a való helyzetnek (az úgynevezett „igazságnak”) a nyakát, hogy nem az állami szolgálat rendszerében látják a hibát, hanem egész egyszerűen a kereskedelem tagjaiban.

Sajnos: ösztönteknek kell lennünk, hogy változtathassunk. Meg kell szűnnie annak az anomáliának, hogy a kézbesítendő úgdarabok elkallódnak, az úgynevezett vétívek (kézbiztosítási bizonyítványok) sokszor nem érkeznek vissza, — egyes akák esztendőkön keresztül hevernek, holott egy felsőbb bírósághoz kellene fölterjeszteni, — nincs a kézbesítői testületnek kellő számu tagja, holott a kézbesítésen fordul meg az egész igazságszolgáltatás menete, nincs az iktatóban kellő számu egyén, aki elvégezze a szükséges iktatókat, agyonterhelik a feleket különféle súlyos illetékekkel, taksákkal s addig nem fogadnak el egy beadványt, míg az előírt beadványi és ítéleti illetéket előre készpénzben le nem fizette! A kényszerregezési eljárások során a hivatalos lapbeli hirdetményeket sokszor fél éven keresztül nem teszi közzé az adós, hogy ezzel is húzza az időt, sok helyen lehetne kimutatni, hogy mily roszdás az igazságszolgáltatás kereké és hány fog törött le arról, amelyeket ideje volna már egyszer alaposan kijavítani.

Sem a váradai kereskedelem, sem Erdély közönsége nem hibáztatható, hanem egyedül az a rövidlátó kormányzás, amely az állam legmagasabb élettevékenységét ennyire elhanyagolta. A mi összes bíránk, — bármilyen nemzetiségűek is, — erősen dolgoznak, a lelkiükkel igyekeznek egy-egy ügyet befejezéshez juttatni, de minden igyekezetük megakad a technikai akadályokon! Nincs kellő számu iktató és kezelő-tisztviselő, hiányzanak a leírók, gépírók, kézbesítők, jegyzőkönyvvezetők, mig nem külföldön a bíró kényelmesen egy gyorsírónak diktálja le az ítéletet, vagy a határozatot és a bíró élhet egy magasabb hivatásnak s foglalkozhatik önképzéssel is. Valóban a legmélyebb tisztelettel kell megemlékeznünk az igazságszolgáltatásnál működő bármely bíróról vagy alkalmazottáról,

mert ezek ma valóban ötszörös anyaggal küzdenek. Ha volna több bíró, leíró, kézbesítő, de tanulnak a rendet az adósok is, meg azok is, akik ok nélkül szaporítják néha a bíróság dolgai.

A „Neue Freie Presse” cikke — nem akarván beavatkozni egy külföldi állam belső ügyeibe — nem az államkormányzatot, hanem kereskedőinket támadta meg,

Az élet annyira megnehezült, hogy valóban nem is tudjuk: mikép hívhatnók fel az illetékesek figyelmét az igazságszolgáltatás helyzetének helyreállítására, mi csupán megállapítjuk azt, hogy Nagyváradon semmivel sem különbek a viszonyok, mint bárhol másutt, ahol a bírások menete különböző technikai nehézségek folytán megbénult.

Dr Guttman Miklós,
ügyvéd.

Ítélet egy 8 százalékon feüli kamatkövetelésről

Dr Löblé László nagyváradai szeszgyáros 1922-ben bement az Angol-Oszták Bankba s ott egy 200.000 lejes kölcsön ügyében tárgyalást kezdett. Hangsúlyozta a kölcsön sürgőségét, mert nagyobb tételt kell fizetnie. Kijelentette, hogy fizeti a folyósítási jutalékot és a kamatot, de a pénzt azonnal fizesse ki a bank, a kötelezet pedig küldjék el lakására.

Három hónap múlva kezdődött a kölcsön törlesztése, amikor is dr Löblé László kijelentette, hogy a tőkét és 8 százalékos kamatait törleszti, de a magasabb kamatot nem fogadja el. Így törlesztette le az egész összeget, amikor felszólítást kapott a banktól, hogy 44.000 lej van még terhére írva, Löblé László dr erre kijelentette, hogy a magasabb kamatot nem fogadja el annak idején s nem írta alá a kölcsönkövetvénynek erre vonatkozó részét, ellenben fizette a 8 százalékos, a tőkerészleteket s a folyósítási jutalékot is, de a többletkamatot nem fizeti.

A kölcsön tehát perre került. A bank a tárgyalásokon kifejtette, hogy bár dr Löblé László a kölcsönkövetvényt nem írta alá, de később minden negyedévben, mikor a tőke és kamattörlesztés esedékes volt, értesítette az adóst, hogy a kamat 16 százalék és ezt az adós tudomásul vette, bár nem volt írásba foglalva s aláírva. Löblé László dr kijelentette, hogy a kölcsönt nem ő vette fel, hanem a Győri Szeszfőmítő rt., amellyel 1913-tól 1923-ig állott összeköttetésben, de a gyár átvette a kölcsönt s így ezért nem felelős. Különbben is csak írásos kikötés esetén lehet magasabb kamatot követelni, írásos megállapodás hiányában a törvényes 8 százaléknál többet a bíróság sem ítélt meg.

A Predovici-Korn-tanács a hitelező bank keresetét, az alperes indokaiból elutasította.

MOZI

— A Dorian-filmszínházban a műsor hosszúságára való tekintettel ma csak két előadás lesz és pedig pontosan 6 és 9 órai kezdettel.

— Az Atlantic nyári moziban és az Apolló mozgószínházban ma, szerdán utoljára látható a Les Opprimés (az elnyomottak, vagy a kasztíliai véreb) történelmi dráma. Főszerepben Raquel Meller, a madridi nemzeti színház művésznője és William Elliot Amerika legkedveltebb filmszínésze. Előadás kezdete az Apollóban 6 és 9, az Atlantic nyári moziban 9 órakor. Jön: Fredericus Rex, — a legnagyobb történelmi film.

— A „La Garconne” hétfői bemutatójának szenzációs sikere volt. Zsufolt há-

zak gyönyörködtek Victor Margueritte csodás módon filmre vitt híres regényében. France Dehlia közvetlenségével és bájoságával, ezzel az első fellépésével meghódította a publikumot. A két részes, 12 felvonásos darab még péntekig látható. Mind két rész egy előadásban kerül színre. Az előadásokat szigorúan csak felnőttek nézhetik meg.

Erna Morena
Werner Krauss
Albert Steinhilber

a FREDERICUS REX
főszereplői

Szőrme, ruha, szőnyeg megóvó

Strada Ciorogariu (volt Uri-utca) 4. sz. alatt
Lechner József szücs mester. Tűz, betörés ellen biztosítva teljes értékben. Saját érdekében mindenki irassa a jegyre a beadott tárgyak értékét.

„STAR”
francia hor-
nyolt cserép

„STAR”
Építészeti és
Téglagár R. T.

„ST-R”
1925-ös cserép
különlegesség

Oradea-Mare — Nagyvárad
Kolozsvári országot
Új vízmeletélem mellett

„STAR”
ellátó szá-
laj cserép

„STAR”
prima fali
tégla

„STAR”
bód farku
lapos cserép

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)
Behúások gyorsan készülnek.

Ocassió árak!

Molnárnál

Bulv. Regele Ferdinand
Rákóczi-ut 9

I-a minőségű fátyol-harisnya 69. — Lei

I-a Mouslin fátyol-harisnya 75. — Lei

I-a férfi-soknik 20 Leitől 110. — Leig

Selyem nyakkendők — — 95. — Lei

Oroszlán védjegyjű Zefir-ingek 275. — Lei

I-a minőségű hálóing — — 250. — Lei

Rövid alsó nadrágok 95-től 185. — Leig

Nagy választék Rumburgi vászon zsebkendőkből, valamint I-a minőségű férfi és női czérna és bőrkeztükben.

Rövidáruk nagy választékban!

Csak 31-ig tart a kiárulás Herculesnél, Sas-passage

ÚJDONSGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
 Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
 Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félévre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félévre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy óra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda, (Telefon 13-01.)

Fredericus Rex

2 rész 11 felv., monumentális film

Egyrészben kerül bemutatásra

A „Nagyvárad” képes riportjai

Mai számában a „Nagyvárad” képes riportok közlését kezdi meg. A trónörökös látogatásáról s a tragikus körülmények között elhunyt kis Váradi Istvánról közlünk fényképeket s ezentúl, lehetőleg minden nap fog hasábjainkon az olvasóközönség a nyugati nagy lapok mintájára aktuális felvételekkel találkozni. Hiszünk, hogy az újtással fokozottabb mértékben járunk kedvben olvasóinknak. A „Nagyvárad” legutóbbi napokban elmosódott nyomással került ki a sajtó alól. Ezek a hibák éppen olytermészeti nyomdai átrendezkedésekkel voltak kapcsolatban, amik elkerülhetetlenek voltak ahhoz, hogy lapunknál a képek rendszeres közlését bevezethessük. Lapunk most már ismét teljesen tisztán kerül ki a gépek alól.

* **Ünnepélyesen fogadják Bukarestben a királyt.** Bukarestből jelenti a Rador: Mardarescu tábornok hadügyminiszter Zsombolyára utazott a király fogadtatására. Ugyanott tartózkodik Gavanescu tábornok, Temesvár katonai parancsnoka is. A fővárosban fényes előkészületeket tesznek a király ünnepélyes fogadtatására. A pályaudvartól a királyi palotáig terjedő útvonalon a katonaság és az iskolák növendékei állanak sorfalat és az egész várost felfelbőgözzük. Duca külügyminiszter együtt érkezik haza az uralkodóval.

* **A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegyei közigazgatási bizottsága ma, szerdán délelőtt 10 órakor a megyeház kistermében tartja rendes havi ülését. Az ülés egyik érdekessége lesz az alispán jelentése.

* **Az adófelelbezési bizottság** tegnap kezdte meg működését Dumitrescu Albert törvényszéki elnök vezetésével. A bizottság tagjai voltak Coroiu Sándor adminisztrátor, Rátz Ferenc főtanácsos. Naponta 40 felelbezést intéznek el s a tegnapi tárgyaláson mindazon esetekben, ahol a kereskedők és iparosok adóalapjának megállapításánál a törvény szellemét nem követték, az adókievítő bizottságok az adóalapot a könyvek és okmányok alapján állapította meg a bizottság s két esetben le is szállította.

* **A Hubay-koncert.** Hubay ma délebben érkezik városunkba. Az ősz mestert a váradi zenei élet reprezentánsai fogadják. Holnap, csütörtök estéi koncertjének műsora a következő: Beethoven: Kreutzer Szonata (I. Adagio-Allegro; II. Andantison variatione; III. Finale Presto.) Schubert-Wilhelmy: Ave Maria, Mozart: Menuette. Hubay: Berceuse. Hubay: A fonóban (Les filenses). Wagner: Albumblatt. Wieni aszszony: Polonaise. Hubay: Csárdás-jelenet. A zongoránál Kósa György művész ül. Jégyvek a „Musica”-ban.

* **Esküvő.** Klaussius Pösze és Vértess Ferenc f. hó 22-én, délután 6 órakor tartják egybekelési ünnepélyüket Temesvárott Arany János-utca 16. sz. alatt. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Megegyeztek a vendégülők és az éttermi munkások.** Tátray Kálmán tegnap délebb hirdette ki mint békéltető bíró a pincérek és étteremtulajdonosok megindult tárgyalásainak eredményét. A pincérek elfogadták a felajánlott 450 lei hetibért, külön az étkezést s a borral való rendszer továbbra is fennmarad. A kávéházi pincérek követelése még nem nyert elintéztést.

Fekete Iusztter Deutsch Posztóáruházában

* **A gyűlések, hangversenyek engedélyezése.** A rendőrprefektúra közli, hogy a gyűlésekre való engedélyek kérvényét 5 nappal, a látványosságok, koncertek, események, multságok engedélyezésére vonatkozó kérelmeket nyolc nappal előbb kell a rendőrprefektúrára benyújtani. Minden kérvényben pontosan meg kell jelölni a kérvényező nevét és lakását (utca, házszám), a szereplő személyek nevét és lakását, az előadás napját és óráját és csatolandó minden esetben a megcenzúrozott program. Ha külföldi színészek lépnek föl, a minisztériumtól nyert játszási engedély is csatolandó. Reklámtól csinalni, plakátokat kiragasztani az engedély megadása előtt tilos. A rendőrprefektúra semmi körülmények között nem teljesíti a későn beadott, vagy hiányosan felszerelt kérelmeket. Ezt a rendeletet Catana Aurél rendőrprefektus és Costescu Eft., a közigazgatási rendőri osztályfőnöke adták ki.

* **Eljegyzés.** Fodor Olgát eljegyezte Deutsch Ferenc. (Minden külön értesítés helyett.)

* **A zsidók inzultálása a vonaton.** A Sentinel a tegnapi száma azt írja, hogy a sajtó tulzott színekben közölte a kolozsvár-balázsfalvi vonaton történt incidenseket a kolozsvári Újság alapján. Erre vonatkozólag megjegyezzük, hogy az eseményeket a Patria éppen úgy közölte, mint az erdélyi kisebbségi sajtó.

* **Hatmilliárdos bukás Budapesten.** Budapestről jelentik: Földiák Gyula gabona- és lisztnagykereskedő hatmilliárdos fizetésképtelenséget jelentett be. Aktivái három milliárdot tesznek ki. A rendőrség a hitelezők feljelentésére előállította, ahol a rossz gazdasági viszonyokkal védekezett. Remélik, hogy a hitelezőkkel békésen meg lehet egyezni.

Kék Iusztter Deutsch Posztóáruházában

* **Városközi jelentősége van az aradi pünkösdi vásárnak.** Aradról jelentik: A nagyváradi rendkívül sikerült husvét vásár után, amely egész sereg új és régi gyár vállalatot, kereskedést mutatott be a publikumnak, az aradi mintavásár is imponánsnak ígérkezik. Annál is inkább kecsesítő az aradi rendezés, mert köztudomásu, hogy az elért nagy erkölcsi eredményen, a felvonuló negyvenez látozaton kívül a kiállítók tetemes anyagi eredményt érnek el számos jelentős üzletkötéseik révén. Eppen ezért az aradi pünkösdi vásárnak már jórészt városközi jellege lesz s azon nemcsak Arad, de Temesvár és Nagyvárad is részt vesznek. Eddig számos olyan nagyváradi és biharmegyei kereskedő, gyáros és vállalkozó jelentette be részvételét, akik az előbbi mintavásárokról tartózkodtak. — Nagyváradon a Hegedűs Hirlapiroda ad tájékoztatást és fogadja el a jelentkezéseket.

* **Gyermekek műkedvelő-előadás.** Szépen sikerült színelőadást rendeztek f. hó 18-án, délután 5 órakor a Béma-utca 7. sz. alatt lakó gyermekek, mely tisztán 500 leit jövedelmezett, mely összeget egy nyomorlévő beteg árva családnak adományozták. A műkedvelő gyermekek igazán olyan szépen megfeleltek szerepüknek, hogy élvezettel hallgatta végig a nagyszámu közönség.

A szereplők betanításáért, valamint az ügyes rendezéért dicséret illeti meg Goldstein Ilonka és Schwartz Manóit. A jól sikerült előadást közkívánnra újból megismétlik.

* **A Joint hadiárvagondozó helyi bizottsága** köszönettel nyugtatja Meisel Adél az orth. izr. polg. leányiskola I. a osztályu növendékének 50 leit, melyet mint első keresetét az árváknak juttatta. Vermes Mór jeggyári igazgató 100 leit küldött az árvák részére Váradi István tragikusan elhunyt diák emlékére. Az adományokat közönszi az Elnökség.

* **Kinevezés.** Bjelik Imre dr. püspök Hazay Gyula újjalotai plebánost tb. szentszéki ülnökké nevezte ki.

* **Balla-Kiss-Paál kiállításáról.** A volt Rimanóczy-féle étteremben Balla Béla, Kiss Károly és Paál Albert festőművészek gyűjteményes kiállítása iránt a műgyűjtők körében nagy érdeklődés nyilvánul meg. Több értékes képre tettek ajánlatot s néhány kép már el is kelt. A kiállító művészek számoltak a mostani nehézkes gazdasági és kereskedelmi állapotokkal s tekintettel arra, hogy a nyáron tanulmányutat is akarnak tenni Erdélyben, a katalógus árakat, amit minden más városban elértek — itt redukáltak. Sőt, még arra is hajlandók (lévén mindegyik családós ember), hogy azokkal a kereskedőkkel, akik szeretik és istápolják a művészetet, csereüzletet kössenek. Ebben a tekintetben bármelyik művész az érdeklődőknek szívesen a rendelkezésére áll. A kiállítás keretében egy bécsi iparművészno batik kézimunkáit is kiállította, a legújabb bécsi kreációk után. A kiállításnak szép számu látogatói vannak, megtekinthető d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 3 órától 8-ig. Belépés és katalógus díjtalan.

Ki a kuruzsló?

Erről beszélnek Nagyváradon?

* **Az Egyetértés tornaszakosztálya megalakult,** beiratkozni Guth Arpad szakoszt. elnöknl, Bauer Győző intézőnél és Balogh János-cégnél.

* **Adakozás.** Bügler Vilmos és neje leányuk, dr. Meer Samuné, Bügler Paula emlékére 500 leit adományoztak az izr. nőgyerle leányárvaházának, mely adományért hálás köszönetet mond az Elnökség.

Szürke Iusztter Deutsch Posztóáruházában.

* **Halálozás.** Özv. Ragány Jánosné volt városi főszámvévo neje Berettyóújfaluban, ahová veje, dr. Molnár Imre Nagyvárad város volt aljegyzője, jelenleg otantani vármegyei főjegyző látogatására utazott, szívizélhüdesben meghalt. Az elhunytat Berettyóújfaluban helyezték örök nyugalomra.

* **Antalfy Margit** olaszországi utja előtt balettnövendékeivel évrzáró előadást rendez 31-én a színházban. A művésznövendékek a legnagyobb ambícióval készülnek, bemutatják a modern táncművészet remekeit. A növendékek orkesztikái kiképzést nyertek, mely magában foglalja a plasztika, mimika, ritmika és a mestersiskola alapgyakorlatait. A mesternő kezéből sokan indultak művészi utjukra. Az idén is be fogja bizonyítani, hogy munkája kivételes tehetségeket fejlesztett a művészet felé. Mányoki, Osváth, Fider, Hoffmann, Zilberstein, Ligeti, Beér Vali mint II. éves növendékek, nem válnak szegye-nére mesterüknek. Antalfy Margit júliusban kiváló növendékeit Bukarestben és Budapesten fogja felléptetni. A 31-iki gyermekelőadás műsorát és szereplőit legközelebb közöljük.

Ruhavásznak Deutsch Posztóáruházában

* **Marcus Ritta koncertje.** A Katholikus Körben ma este fél 9 órakor tartja Marcus Ritta koncertjét Marcus István közreműködésével. A kiváló művész pár fellépése elé méltó várakozással tekint mindenki, aki a zenekultúrát szereti. A műsor francia, német és román szerzők műveiből áll. Kiemelkedő száma Richard Strauss „Ariadne auf Naxos” c. áriája, amit eddig Nagyváradon még nem énekeltek. A Wallkürök első felvonásából Marcus és neje duettet fognak énekelni. A kíséretet Schüller, a kolozsvári Opera első karmestere látja el.

* **Gyalóky Lajos meghalt.** A nagyváradai közéletnek valamikor egyik kiemelkedő tényezője: szentgyörgyi és gyalókyai Gyalóky Lajos meghalt Budapesten. Gyalóky Lajos évtizedekkel ezelőtt egyik legjelesebb vezetője volt Nagyvárad jogászai és társadalmi életének. Annak idején a kormány magas pozícióba hívta meg Budapestre. Mint rendőrfőtanácsos és a III. o. vaskoronarend lovagja, vonult nyugdíjba. Hetven éves korában hunyt el Budapesten.

* **Román előadás a színházban.** Hétfőn este a bukaresti Teatrul National együttese játszott a nagyváradai színházban. Poier urne je c. francia vígjátékot adták elő nagy érdeklődés mellett. A művészi együttes meg is érdemelte ezt az érdeklődést, mert mindegyik színész és színésznő bravúros tehetséggel oldotta meg feladatát. Mortzum főrendezőzt illeti ezért első sorban az elismerés. Mia Niculescu k. a. Polizu, Critico, Baldoavin Filimon, Mateescu és Emilian urak egyaránt rászolgáltak a zajos tapsokra.

Fredericus Rex

a legnagyobb történelmi film

* **Bajok az optálás körül.** A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén legliberálisabb gondolkodásáról adott tanúságot akkor, amikor az utlevél kiadását a legnagyobb mértékben megkönnyítette. Eppen azért, mert a hatóságok abbéli készségüknek adtak kifejezést, hogy a sokféle formalitás legyszerűsítésével könnyebb teszik a polgárok helyzetét, egy igen visszáss és tarthatatlan állapotra hívjuk fel az illetékes körök figyelmét. Nagyváradon is nagyon sokan vannak olyanok, akik Amerikába akarnak kivándorolni. A román törvények szerint amerikai utlevelet a belügyminiszter csak annak ad ki, aki a román állampolgárságáról lemondott és optált amerikai polgárságért. Az optálás alapján a belügyminiszter kiadja az amerikai utlevelet és a kérvényező ezzel megszűnt román állampolgár lenni és egy éven belül köteles elhagyni az országot. Az amerikai követtség azonban nem nagyon törődik azzal, hogy valaki Amerika javára optált és Északamerikába csak alig ad az új kvóta alapján vízumot. Azoknak tehát, akiknek már a kezükben van az amerikai utlevél, legfeljebb 5–10 százaléka jut ki Amerikába. Viszont a román állam nem fogadja vissza azokat, akik már egyszer optáltak és ha letelt az év, csak a sziguranca nyilvántartásban, külön engedély alapján — mint idegen állampolgárok — maradhatnak idehaza. A legtöbb megunta a céltalan szaladgálást és már szeretne idehaza maradni. Pedig most, az állampolgárok összeírásánál, elő fogják keresni az optáltak nev-

jegyzékét és azoknak az ügye is feléled és előtérbe kerül, akiké eddig valahogy már elaludt. Mit fognak most ezek a szerencsétlen emberek csinálni?

* **Junius 1-én dől el a határmenti román színtársulat sorsa.** A művészeti miniszter és Marcus vezérfelügyelő kezdeményezésére junius 1-én Temesváron értekezletre jönnek össze a nyugati határ négy városának, Szatmárnak, Nagyváradnak, Aradnak és Temesvárnak vezetői és ezen az értekezleten beszélik meg a határmenti román színtársulat ügyét, valamint azt, hogy a társulat kiadásait melyik város milyen arányban fedezze.

* **NAC—Egyetértés mérkőzést,** ami pénteken délután fél 6 órakor lesz, nagy érdeklődés előzi meg, miután az idén ez lesz az első találkozója a két csapatnak. Az Egyetértés ez alkalommal új és megerősített összeállításban szerepel.

Freskó-szövetek Deutsch Posztóáruházban

* **A határmenti községek legveszedelmesebb lökője a bíróság előtt.** Zsidó Károly, egy érmihályfalvai parasztlégény, a katonaság elől átszökött a határon. Időközben azonban vissza-visszatérelt a látogatásait jószágbírlásokra használta fel. Ő volt a legrettegettebb lökő Mihályfalván s a környékbeli falvakban, természetesen anélkül, hogy ismerték volna kiletét. Mindig talált egérutat Zsidó Károly s zsákmányaival biztos rejtekhelyeket talált a határőrök vonalain. Legutóbb ez év januárjában rándult ismét át Zsidó Károly s ezúttal Margittát látogatta meg. Főris Lajos istállójából két ökröt kötött el, Bokor Károlytól az éjszaka sötétjében egy borjast tehenet lopott. A jószágokat azután egy határmenti istállóba helyezte el és várta az éj leszállását. A gazdák már kora reggel észrevették istállójuk feltörését s jelentést tettek a csendőrségnek, amely azonnal nyomozni kezdett. A csendőrség eljutott a határmenti istállóig is, ahol a jószágok voltak bekötve. A nyomozók elbujva varták az estét, hogy előghassák a tetteseket. Éjszaka meg is jelent Zsidó Károly, de most rajtavesztett. Csendőrszuronyok fogták körül s a lökő megadta magát. Bűnéért ma állott a Manea-tanács előtt. Zsidó Károly állhatatosan tagadott, azonban a terhelő tanuvalások ellené szólnak. Az ítéletet ma hirdetik ki.

Tennis nadrag Deutsch Posztóáruházban

* **Új utcaburkolások.** A városi tanács tegnap ülésén Kőszeghy József főmérnök a következő utcák burkolását javasolta: A Deák Ferenc-utcat, amely 175 ezer leibe kerül, a görög katolikus és görög keleti templomok melletti utcákat kiaszfaltolni, hogy a templom csöndjét a székérgörgés ne zavarja, ez 720 ezer leibe kerül. A Széchenyi-téren az utcarészt a megyeháza sarkáig kiaszfaltolni. Ez 879 ezer leibe kerül. A városháza előtti aszfalt-burkolat 28.500 lei, az Alapi-utca aszfaltjárdája 102.420 lei, a csirke-piac 1500 négyzetméter körülvétele. A Mezey Mihály-utca burkolása egy millió leien felüli költséget emészt fel. A Petőfi-utca burkolása 300 ezer lei. Gyalogjárdát létesítenek a Vári Zsigmond-utcán és aszfaltozzák a Szaniszló-utca elejét is. Benedek pénzügyi tanácsos tanácsolja, hogy a város kérje a minisztériumtól, utalják ki a segélyt, amelyet a város részére előirányoztak. Addig csak a legszükségesebb javításokat és kisebb munkálatokat végzik el. Bucico polgármester javasolja, hogy tanulmányozzák a más városokban érvényben levő rendszert és az utcaburkolás költségeinek egy részét hárítsák át a háztulajdonosokra. A tanács magáévá tette a polgármester javaslatát.

* **Kitűnő jégsekretyek,** vajkúpulógépek, nyugágyak érkeztek a Tarsoly vaskereskedésbe, Sas-passagé.

Nyári szövetek Deutsch Posztóáruházban

* **20 leier utazhat autóval a fürdőbe.** Indulás a Nagypiacról a Lloyd kávéház től pontosan fél 10, fél kettő és fél négy. Vasár- és ünnepnap 9 órától minden két órában.

* **Egészen új rendszerű jégsekretyek** érkeztek Spitz Sámuel vaskereskedésébe Kugler-ház.

* **Havas és Grünfeld szöveitei legjobb, legolcsóbbak Kossuth-utca 8. szám.**

Ki a kuruzsló?

Erről beszélnek Nagyváradon?

* **Igyunk kizárólag Dreher-Haggenmacher sörrel!** Mindenütt kapható már!

* **„Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.**

* **Brázy Kalogén fogkrémjét használja,** hogy fogai ragyogó fehér legyen. Mindenütt kapható.

LEGUJABB

Magyarország semlegességi nyilatkozatot tett a besszarabiai ügyben

Szófiából jelentik a Radornak: Az Epoca, a bolgár szocialisták lapja londoni jelentés alapján közli, hogy Anglia értesítette a szovjet-kormányt, amennyiben a szovjet-hadsereg megkísérelné fegyveresen megszállani Besszarabiát, úgy Anglia és Franciaország katonai segítséget küldenek Romániának. A lap szerint Franciaország egyidejűleg tárgyalásokat folytat Törökországgal, Jugoszláviával és Csehszlovákiával, hogy egy orosz–román konfliktus esetén szintén támogassák Romániát. Végül megjegyzi a lap, hogy Bulgária nem támogatja Oroszországot. Magyarország semlegességi nyilatkozatot tett Párisban.

Pasics újra megbízást kapott kormányalakításra

Belgrádból jelentik: Davidovics koncentrációs kormányalakítási kísérlete meghiúsult, megbízatását visszaadta. A tegnapi minisztertanács után a miniszterek az újságíróknak kijelentették, hogy Pasics újra megbízatást kapott kormányalakításra, amit el is fogadott. A Szkuptsina rövidesen összeül.

Szovjetcsapatok lázadása Szibériában

Riga, május 20. Moszkvai híradás szerint a bajkái szovjetezred fellázadt. Az ezred lázadása azért tört ki, mert parancsot kapott, hogy az Amur-területbe menjen egy szovjet-ellenes mozgalom letörésére. A lázadók a polgári biztosokat legyilkolták, kirabolták a fegyverraktárakat s egy közeli erdőbe bevették magukat.

Egy szomorú akta versekkel

Járják a bizottságok a város külső részeit, ahol az eső hó és jég, meg a szű, korhadás elkezdte a régi házakat s az összeomlás küszöbén állnak, vagy már roskadoznak. A vályogfalakból kihull a sok évtizedes sár, a tetőn összeesik a fekete nád, a gerendák meghajolnak az idők súlya alatt s egyszer volt, hol volt, hol nem volt, kidőlt, bedőlt háznak oldala sem volt, a házikók lassan feladák a küzdelmét.

Az omló ház olyan, mint a sors, rázuhan a lakóra s ezért kiköltözteti a hatóság az embereket, akik kétségbeesetten néznek a világba, hogy most már hova menjenek. Elöl víz, hátul tűz, itt az agyonnyomás fenyeget, ott a lakástalanság, csoda-e, ha a lakó elkecsereedik s kérvényt ír. Van, aki nekibátorodik, hiszen ma mindenki verset ír s versbe ömleszt bele szorongását s jalkiáltását.

A város műszaki ügyosztályához érkezett a következő kérvény, amelyet a kilakoltatás fájdalmaitól gyötört lakó verrorokkal támasztott alá, hogy így talán észreveszik szorult helyzetét s valahogy lakást adnak beteg feleségének és neki. A szomorú akta így hangzik:

**Vhatman
rajz és Ingres-skizz
papirok**

SONNENFELD-nél
ORADEA-MARE

Telefon 62.

Tekintetes építészünknél ur!

Alázattal kérem a Tekintetes Mérnök urnak irántam való legkegyesebb jóindulatát és kegyes közömbösítését, mivel lakáshoz nem bírok jutni és teljesen beteges hitvesemmel együtt a legnagyobb aggodalomnak és kétségbeesésnek vagyunk kitéve, abban az esetben, ha hajlékunk lebontatván, szabad ég alá kellene kerülünk.

Mikor jössz el már utolsó ítéletem?
Mit az emberek rendeznek felettem! ...
Hajlékból száműzetni szabad ég alá.
Sorozván szabadban élő vadállatokká!
Lebontatni a lakot az ember feje felett.
Mielőtt felbúlnék ki neki más elbuvó helyet.
Még a vadállatnak is van annyi szabadsága,
Hogy szabadon mehet keresett odujába.
— S ti emberek, ti legfőbb emberek,
A kormánytól kik ezt intézitek, —
Szabadköltségessé mért nem segítették a népen,
Miért nem adtok hajlékot énnekem? ...
Ot éve immár kérem ezt tőletek,
Ha már lakáshivatalt rendeztetek.

... Hol a harminc kérvény, mit beadtam hozzátok?
S kéresem mégis elhallgattatók! ...
Ti, társadalmi emberek,
Mikor lesz hát könyörülő szívetek?
Vagy mikor akartok végezni velem,
Rám bontván a lakást, — mikor jó el az utolsó ítéletem? ...

Keresztury Károly,
Szacsay-utca 63.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda: Vörös Malom, bérleten kívül, rendes helyárrakkal.

Csütörtök: Vörös Malom, bérleten kívül, rendes helyárrakkal.

Péntek d. u.: Vörös Malom, rendes helyárrakkal. Péntek este: Román előadás, kezdete 9 órakor.

Szombat d. u.: Mihályiné két lánya, mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este: Pompadour, Pintér Böske vendégjátékával, bérleten kívül, premier helyárrakkal.

Vasárnap d. u.: Bucsukeringő, Pintér Böske vendégjátékával, bérleten kívül, rendes helyárrakkal.

Vasárnap este: Hattyulovag, Pintér Böske vendégjátékával, bérleten kívül, premier helyárrakkal.

Hétfő: Pompadour, Pintér Böske vendégjátékával, premier helyárrakkal, A) bérlet 114. szám.

Jósika Mici szerep-szerződést köt a Renaissanceal

Vasárnap lépett fel a Renaissance-színházban Budapesten Jósika Mici a Trónörökösben. A váradi színház nagyszerű hősnője elemi erővel ragadta magával nézőközönségét. Egyes felvonások után partnerével, Lengyel Vilmossal együtt számtalanszor szólították Jósika Micit a függönyök elé.

Jósika Mici sikerét igazolja, hogy Bárdos Arthur színigazgató előadás után megkérte a művésznőt, nevezze meg, milyen feltételek mellett volna hajlandó leszerződni a Renaissancehoz? A purparlér után abban állapodtak meg, hogy Jósika egyelőre még gondolkodik a Bárdos ajánlatán s valószínűleg nem állandóan szerződött az a Renaissancehoz, hanem csak egyes szerepekre köti le magát. Tudvalevőleg Budapesten az utóbbi időkben meghonosodott az a szokás, hogy egy-egy darabra az en-soute előadások idejére kötnek szerződéseket. Minthogy egy-egy kasszadarab könnyen megér egymásután száz-százötven előadást, az ily szerep-szerződések is néhány havi budapesti tartózkodásra kötelezik a művészeket. Több mint bizonyos, hogy Jósika Mici továbbra is a nagyváradi színháznál marad s szerep-szerződéséből kifolyólag, a jövő szezonban egy-két óra Budapestre megy.

— Fratta Géza szabadságra megy. Fratta Géza, a színház kitűnő művésze,

már hónapok óta betegeskedik. Tegnap megvizsgálta dr. Sebestyén Arthur és rüdöcsushurut miatt két hónapi föltétlen pihenést ajánlott. Fratta ma megkezdte üdülését, de még a Hattyulovagban vasárnap Pintér Böskevel fel fog lépni, aztán Mennyházára utazik.

— Vörös Malom. Molnár Ferenc hatalmas alkotása, a Vörös Malom ma este a bemutatkozó előadás szereplőivel az egész társulat részvételével bérleten kívül kerül színre. Ez lesz a nagyszerű mű 10-ik előadása. A Vörös Malom szerdán, csütörtökön este és pénteken délután kerül még színre ezen a héten. Azután az igazgatóság kénytelen szüneteltetni a Vörös Malom előadásait, mivel a következő előadások kiállításai az egész színpadot igénylik s így a Vörös Malom technikai felépítését egyelőre szét kell szedni.

— Pompadour Pintér Böskevel. Szombaton este kezd meg öt estére terjedő vendégjátékát Pintér Böske, akinek első föllépése a Pompadourban lesz, melyben a címszerepet fogja játszani. Ugyanezt a szerepet hétfőn és kedden is eljátsza Pintér. Vasárnap este a Hattyulovagban játszik, szerdán este pedig az Elssler Fanny operettben fog bucsuzni Pintér Böske. Vasárnap délután rendes esti helyárrak mellett a Bucsukeringőben játszik Pintér. E vendégjátékok mindegyikére már most meg lehet váltani a jegyeket a színház pánztáránál.

— Hárem és a Szultána. Ugy a színpadon, mint a zongorateremben nagy szorgalommal készül a társulat vígjátéki együttese a Hárem nagyszerű vígjátékra, illetve a Szultána nagyszerű operettre, mely nálunk is előreláthatólag sorozatos előadásban és zsúfolt házak előtt fog színre kerülni. A Hárem című vígjátékot, mely Vajda Ernő egyik legtekélyesebb darabja, Tóth Elek rendezi, a Szultána operettet pedig, melynek szerzője Győri Illés István és Vadas László, Hetényi főrendező rendezi. Mindkét darabban a társulat legjobb erői játszik a főszerepeket.

TÖZSDE

Bukarest, május 20. Zárlat. Devizák: Páris 1135, London 904, Newyork 205, Róma 914, Zürich 36 fél, Bécs 29 egyen., Prága 605, Budapest —.

Valuták: Font 880—890, frank 1180—1190, svájci 36—36 fél, lira 890—900, dinár 245—250, dollár 203 fél—204, osztrák 28 egyen.—29, magyar 23—24, szokol 600—605, leva 137—138.

Zürich, május 20. Zárlat: Berlin 10 0/2 132, Amsterdam 21, Newyork 563 háromn., London 2462, Páris 3050, Milano 25, Prága 1665, Budapest 0.0067 fél, Belgrád 700, Bukarest 275, Bécs 0.0079 fél.

Budapest, május 20. A keddi értékpapírpiacl záratai: Angol-Magy. 64 fél, Magy. H. 620, Leszám. 86, Salgó 692, Városi 44, Déli 78, Bosnyák Agr. 62, Földhitel 312, Hermes 51, Mercur 15.250, Keresk. B. 1300, Belvárosi 27 fél, Borsod-Misk. 129, Konkordia 40, Beocsini 1075, Kohó 560, Drasche 295, Kőszén 3625, Zabolai 130, Első Bpesti 172, Urikányi 1050, Globus 40, Olaszb. 202, Rima 140, Csáky 19 fél, Fegyver 1130, Ganz-Danub. 3500, Ganz-Vill. 1600, Györffy-Wolff 90, Láng 148, Rössemann 75, Schuller 50, Teudloff 90, Danica 125, Izzó 520, Borsodi szén 135, Ofa 470, Karton 76, Ujlaki 210, Zenta-Rosk. 160, Hazai b. 220, Cukor 2950, Osztr. H. 242, Közuti 37, Ruggyanta 440, Georgia 488, Oceán 32, Olaj 83, Phöbus 37, Lipták 14 fél, Schlick 75, Villányi 52, Zagyva-pálf. 29, Égész 45, Lignum 85, Goldberger 193, Rézbányai 135, Nasici 2400, Klotild 96, Adria 1750.

Műköszörüs

KOLLER ÁGOSTON

Boul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 19.

Elvállalok borotva, olló, kés és villanyerőre berendezett gilette borotva köszörlésért.

Kérem a címre ügynölni!

BERSON

Berson gummisarkol és gummitalp
erősítessen cipészevel cipőjére, mert nemcsak pénz
takarít meg, hanem egyáltalán kimeli lábat és cipőjét

LEONHARDI
ÉS PELIKÁN
MÁSOLÓ
TINTA
SONNENFELD-nél
Oradea-Mare
! Telefon : 62. !

KÉRJENEK MINDENÜT

PIERRE

BOROTVAPENGÉKET

TISZTA ACÉLBOL, EZUSTKEVERÉK
LEGFINOMABB ES LEGOLCSÓBB

PRIMA FABRICA
DE APARATE SI LAME DE RAS S.A.
Strada Donici 1, Bucuresti

Gyárilag készítünk állandóan raktáron tartunk:

Nyugagyakat, különféle
vasmoszdót, összecuk-
ható vaságyat, ágyso-
dronyt, széküléslapokat,

elvállalunk mindennemű fa és vas tömeg munkát a
legolcsóbb árban

„Glória”

Oradea-Mare
Str. Iosif Vulcan No. 10.

Három
kosárfonó-segéd
kerestetik

mielőbbi belépésre erdélyi városba. Ajánlatok „Kosár
9844” jellegre a „HERMES” reklám és hirdetési
vállalat részvénytársasághoz Nagyszében kértetnek.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Levelezés

Fenyves vidéken keres teljes ellátást július hónapra urileány osakís uri családnál. Ajánlatokat, Tisztelettel jelölve a kiadóhivataltba kér. 136

Német órákat adok, olcsón és gyorsan tanítok. Címlet a kiadóba kérek. 100

Leányok! Melyik csinos, tisztánmútu, urileány volna hajlandó július és augusztus hónap nyaraló partnerre lenni 32 éves keresztény jogvégzett magyar kereskedőnek? Költéseket viselem. Szíves ajánlatok Paul M. 33.736 Postarészt, Bucurestibe kérelek. 142

Schadchenek adják le címkéket borítékban e lap kiadójában „Schandchen” jellegére. 152

Oktatás

Új találmány!

Óriási meglepetés!

A legrövidebb kettős könyvvitelt (Kétkönyves) tanít és bevezeti mindenféle üzemben.

olcsón.

DONAT

Gójdú (Beóthy Ödön) u. 30. Ugyanott gép-, gyorsírás, nyelvek, stb.

Adás-vétel

Keresek birtokot Magyarországon 40–100 holdig esetleg elcsérelni. Weisz Gizi Nyomda-u. 4. 43

Bizományba elfogadok bármilyen lehellemű, porcelánokat, szőnyegeket és képeket. Boulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. lobbra. Szász. 64

Egy jó karban levő cinezett rész apretier-zyinder-t keres megvételre a „Kristály gözmosógár, Kolozsvár. 124

Eladó körösoldalon 35 hold szántó, kertészeti igényre alkalmas. Értekezni Tománénál Nilgésztelepen, 3–6-ig Körös-u. 21. 137H

Mogánház 3 szobával, mellékkel seggel eladó, azonnali átadásra. Ugyanott értekezni lehet a háztulajdonosnál. Rét-u. 25. 143

Éandereket és babérfaikat megvételre keresek. Salontényképészet Sas-passage 156

Konyha berendezések eladó. Kapucinus-u. 19 házfelügyelőnél. 157

Vízimalom Belényes-Örvényesen kőjárata koptatóval azonnal bérbevehető. Szakképzett ügyes molnár jelenkezik. Kautmann Manó Belényes-Örvényes. 151H

Magánház, háromszobás komplett lakással, nagy udvarral, kocsiszín, istállóval 320.000 leirt eladó. Címlet „Aznap elfoglalható” jellegére a kiadóba kérek 155

Szilágy megyei száz holdas birtokomat és a közösgén lévő lakóházamat nagy istállósval eladnám vagy elcsérelném Oradea-Mare-i házazal. Ajánlatokat „Igazgató” jellegére a kiadóba kérek. 154H

LAKÁS

2 intelligens nátalember keres központban különbejárta csinosan bútorozott szobát. Címlet a kiadóba kérek. 131

Elegáns és szerényen bútorozott, azonnal elfoglalható szobáink vannak konyahasználattal, vagy anélkül. Iroda: Pável-u. 5 132

Bármilyen üzemhez alkalmas 2 helyiség száraz és világos mellékkel, konyhával kiadó. Cím a kiadóban. 122

Urifia keres tiszta csinosan bútorozott szobát lehetőleg fürdőszobával esetleg teljes ellátással Levelezést „Zöldfa-utca” jellegére kér a Gegendus Hirlapiradba. 149H

Közlönyek

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezetel, Adásvételi Rt. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Értéktetés délután.

Eladásra ajánlunk még alig használt, teljesen üzemképes állapotban levő 1 drb. 80 HP WD és 1 drb. Stock motorkerék

továbbá 1 drb. 8 HP Hoffer és Schrantz-féle üzemképes cséplőgarnitúrát egy drb. négy tonnás Deimler teherautót és 3 drb. (20, 40 és 60 hl.) vastartályt. Megtekinthetők tamásdai gazdaságunkban (állomás ugyanott) Agrocomercia S. A. Oradea-Mare, Str. Brătianu I. a.

Ingatlan vevők!

A legelőnyösebben vásárolhatnak a Toma József kereskedelmi ügynőskénél, hol úgy házak, mint szőlők, szántók, földbirtokok, ház-helyiségek, vidéken gőzfürdő és 10 kaptár méh eladók. Korszmák, mézszársekek, étkezde és fűszerüzlet kiadók. Szép nagy ház a belvárosban több részben, jutányosan eladó.

Értekezni Tománénál

Nilgésztelepen, 3–6-ig Körös-utca 21

Gyermekeknek, trikó, harisnya

keztű, csipke, szalag, himzés, rövidárk. Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak! Kék * Csillag Aruház Piața Unirii, volt Szt. László-tér

Jutányos gyári árak!

Butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt butorszükségletét fedezné, feltétlenül nézze meg butorkészletünket. Készítünk megrendelésre mindenféle bútor u. m. legfinomabb műbutor, ebédlő, hálószoba és konyhaberendezéseket ugyiszintén commerc árut.

Épület és díszet berendezéseket megrendelésre gyorsan és olcsón készítenk

Fratii Engelstein și Comp

Sirul Cerbilor (Szarvas-sor) 4.

Sütők és cukrászok figyelmébe!

Pesi sütőlapátok, prézli darálók, feladó gépek, teljes kemence felszerelések, dagasztógépek vasteknők, Diamelt, kenyérszámok, fagyalt-gépek, fagyaltapparátok, 2–3-as hengerek, habverőgépek és mindennemű pék és cukrász felszerelések állandóan raktárról kapható

STEINER VICTOR

pék mesternél, Oradea-Mare (Nagyvárad)

Megnyit Saguna (Kapucinus)-u. 9. sz. az udvarban

KEPES ERZSI és EMMER ILUS női divat kalap-szalonsza.

Tavaszi és nyári női kalapudonságok nagy választékban a legolcsóbban. :: Akciókat 50 leltől kezdve vállalkozunk.

Az összes ipari célokra szükséges eredeti német gyártmány

anilin festékek

minden színben és minőségben, továbbá mindennemű vegyszerek nagyban lerakata

Ullmann József és fia cégnél

Oradea-Mare Str. Alexandri (Teleki)-u. 34 Telef. 14-99

Vagyttisztító üzlet

Bazárépület — Színház oldal

Elvállalok mindennemű felsőruha tisztítást Vasalások azonnal. Borgos Sámuel

Irodabulorok, parketták Rimanóczy

műbutor és parkettgyárt. Oradea-Mare Strada Clujului 117. Telefon 279

A/kalmazás

Német, magyar, angol levelező, gyors-gépiro, irodai gyakorlatlalt állást keres, esetleg félnapra. Meghívás „Perfect” alá kiadóba kérek — Angol órákat adok mérsékelt díjazással. Címlet kiadóba kérek. 37

Sátory gyárak központi irodája (Lukács György-u. 4.) egy magyar-német gyors- és gépiro gyakorlat keres azonnali beépítésre. 108H

Takarító felvétetik Str. Vl. huta (Szt. János-utca 53 a to 3. 135

Obermüller eiste krait in Praktieren wie Tehnissen bewandert suht Stellung der des Konkurrenz entspricht v. keinsten biz cu gosslen Mühle. Roggen wie Weizen. Cím a Hegedus Hirlapiradban. 130

Jól lőző mindenkes sa kacsó felvétetik Klein Andoré. Parcul Eminescu Ezredévi Emléktér 2. 145

Suche ein intelligentes deutsches Fräulein zu 5. Jährigen Briben. Dr. Farakas Adorján. (Rákóczi-ut) Bul. Reg. Ferd. 35. 144 Tanuló leányokat varrodába felveszek Str. Pasteur (Korház)-utca 35. 146

Gépiro gyakorlatlalt állandó alkalmazást nyer Dr. Popa György közjegyző irodájában. 148

Középtermetre való férfi ruha és négy pár 40-es férficipő eladó Cuza Voda (Szacsva)-u. 43. 147

Urasági inas 25 éves megbízható rendszert követő állást keres. cím a kiadóban.

Egy jó nagy munkás állandó munkára a bent műhelyemben felvétetik. Nógrády uri szabó 153H

VESZEK ARANY EZÜS! és briliáns tárgyakat KLEIN

ékszerárúház Avr m lancu (Kossuth Lajos)-utca - szám

Bulor!

világos háló szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Mindenféle asztalosmunkát olcsón vállalok.

Száz Miklós műasztalos

Str. Ladislau (Körös u.) 48. szám.

Eladó 130 gyönyörű ház, 85 üzlet i. áz, 44 bérpala, 38 magán ház, vannak gyönyörű szőlők, kisebb nagyobb birtokok, kedvező fizetéssel 1 és 2 szobás lakások a Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-uton) üzletek, társak stb. Weisz Gizi Stada Tipografiei (Nyomda-u.) 4. szám.

Schreier kereskedelmi ügynőkség

Foglalkozik ingó, ingatlan és kereskedelmi áruk közvetítésével, pénzkölcsönöket szerez,

Utlevelet vizumoztat

Külföldre utazóknak díjmentes felvilágosítással szolgál.

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1 sz.